

GÜÇLENEN AVRUPA: Ortaçağ'da (375-1453) Avrupa, Katolik Kilisesinin ve skolastik (dogmatik) düşüncenin etkisinde olduğu için özgür düşünce ve bilimde geri kalmıştı. Bilimsel alanda çok geri kalan Avrupa için Ortaçağ karanlık dönem olarak adlandırılmıştır. Avrupa'nın bu karanlık dönemden kurtulmasını sağlayan gelişmeler şunlardır:

1) Coğrafi Keşifler: Keşiflerle zenginleşen ve ekonomik olarak gelişen Avrupa'da sanat, edebiyat ve bilime ilgi arttı. Osmanlı karşısında ekonomik olarak güçlendiler.	2) Rönesans: İtalya'da başlayan Rönesans ile sanat, edebiyat ve bilim alanında yaşanan gelişmeler ile dogmatik düşünce sorgulanmaya başladı.	3) Reform: Almanya'da başlayan reform ile Katolik Kilisesinde değişiklikler yapıldı, kilisenin bilim ve eğitim üzerindeki baskısı sona erdi. Skolastik düşünce yıkıldı.	4) Aydınlanma Çağı: Aklın ve bilimin ön plana çıktığı bu dönemde bilim ve teknoloji alanında önemli gelişmeler yaşandı. Yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler sanayi inkılabını hazırladı
--	---	--	--

* Osmanlı Devleti, Avrupa'nın gelişmesi karşısında duraklama dönemine girdi ve bilimsel teknik alanda geride kalmaya başladı.

* Avrupa'da XVIII. Yüzyılda (1701-1800) ortaya çıkan iki önemli olay Dünya'yi ve günümüzü etkilemiştir.

SANAYİ İNKILABI (Endüstri Devrimi): 1750'li yıllarda İngiltere'de buhar gücünün makineye uygulanması ile başlayan teknolojik gelişmelere denir. Fabrikalaşma Sanayi İnkılabı; * Hammadde ihtiyacını ortaya çıkarmış, * Pazar arayışını hızlandırmış * Sömürgecilik yarışını arttırmıştır. Bu da devletlerarası rekabeti artırmış ve I. Dünya Savaşının en önemli nedenlerinden birini oluşturmuştur. * Sanayi İnkılabı, ekonomik (iktisadi, maliye, mali) alanda bir gelişmedir. * Sömürgecilik (Emperyalizm): Sanayileşmiş devletlerin başka ülkelerin kaynaklarını kendi çıkarları için kullanması. * Osmanlı Devletine Etkisi: Sanayi İnkılabı ile Osmanlı ülkesi uluslararası özellikle Avrupalı devletlerin ortak pazarına dönüştü. Kapitülasyonlar bu süreci hızlandırdı. İnsanlar, ucuz ithal mallara yönelince yerli esnaf zarar etti ve üretimini durdurdu. Böylece Osmanlı ekonomisi bozuldu. Devlet bütçesi açık vermeye başladı. Devlet, açığı kapatmak için halktan toplanan vergilerin miktarını arttırdı ve yabancı devletlerden dış borç almaya yöneldi. * Kapitülasyon (Ayrıcalık): Osmanlı'nın yabancı devletlere tanıdığı ticari, hukuki gibi imtiyazlar.	FRANSIZ İHTİLALİ: 1789 yılında Fransa'da meydana gelen bir halk hareketidir / ayaklanmasıdır. Fransız İhtilali sonucunda; # Yeniçağ kapanmış ve Yakınçağ açılmıştır. # Mutlak monarşi yıkılmış, cumhuriyet ilan edilmiştir. # Adalet, eşitlik, özgürlük, insan hakları, demokrasi ve milliyetçilik gibi düşünceler ortaya çıkmıştır. # Milliyetçilik düşüncesi çok uluslu imparatorluklarda (Osmanlı Devleti gibi) azınlık isyanlarına ve parçalanmalara neden olmuştur. # Fransız İhtilali, siyasi (yönetim, devlet idaresi) alanda bir gelişmedir. # Milliyetçilik (Ulusçuluk): Her milletin kendi devletini kurma düşüncesi. # Osmanlı Devletine Etkisi: Olumlu: Demokratikleşme hareketlerinin başlamasına ortam hazırlamıştır. Olumsuz: Azınlık isyanlarının yaşanmasına ve devletin dağılmasına neden olmuştur.
--	---

Osmanlı ekonomisini (iktisat, maliye, malf = ekonomi) olumsuz etkileyen olayları kısaca şöyle sıralayabiliriz.

- 1- Coğrafi Keşiflerle ticaret yollarının değişmesi (İpek ve Baharat Yolu'nun yerini Hint Deniz Yolu almıştır)
- 2- Avrupalı devletlere Kapitülasyonların verilmesi (Osmanlı güçlü iken olumlu katkıları olmuştur)
- 3- Sanayi İnkılabı ile Osmanlı ülkesinin Avrupalı devletlerinin pazarı haline gelmesi
- 4- Dünyayı Umumiye İdaresi ile Osmanlı'nın gelir kaynaklarına el konulması (Genel Borçlar İdaresi: Avrupalı devletlerin Osmanlı'daki alacaklarını tahsil etmek için 1881'de kurdukları ve Osmanlı gelirlerine el koyan kuruluş.)

Osmanlı Devleti azınlık isyanlarını önlemek ve dağılmayı durdurmak için çeşitli ıslahatlar (iyileştirmeler) yaptı.

Tanzimat Fermanı(1839): Amaç, Avrupa'nın Osmanlı iç işlerine karışmasını önlemek, milliyetçiliğin etkilerini azaltmak ve azınlıkların devlete bağlılıklarını arttırmaktır. Önemi: Osmanlı Devleti'nde anayasal düzene geçişin ilk aşamasıdır. Kanun gücünün üstünlüğü kabul edilmiştir.	Islahat Fermanı(1856): Amaç, Avrupalı devletlerin desteğini almak, Avrupalıların azınlıkları bahane ederek içişlerimize karışmalarını önlemektir. Azınlık hakları genişletilmiş ve Müslümanlarla eşit hale getirilmiştir.	I. Meşrutiyet (1876): Amaç, devletin dağılmasını önlemektir. Padişah, Kanunu Esasi (anayasa) ve Mebusan Meclisi'nden oluşan meşrutiyet idaresine geçilmiştir. Meşrutiyetin ilanında Jön Türkler (Genç Osmanlılar), etkili olmuştur. Kısa sürmüştür.	II. Meşrutiyet (1908): Amaç devletin dağılmasını önlemektir. Meşrutiyetin tekrar ilanında İttihat ve Terakki Cemiyeti etkili olmuştur. Halk ilk kez seçme ve seçilme yetkisini kullanarak yönetime katılmıştır. Meclis-i Mebusan üyelerini halk seçim ile belirlemiştir.
---	---	--	---

Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemek isteyen fikirler / düşünceler şunlardır:

Osmanlıcılık: Osmanlı Devleti'ni oluşturan bütün milletleri adalet, eşitlik, ilkeleri ile bir arada tutup Osmanlılık duygusuna sahip bir toplum oluşturmayı amaçlamıştır. Balkan Savaşları geçerliliğini kaybetmiştir. Meşrutiyetin ilan edilmesinde etkili olmuştur.	İslamcılık (Ümmetçilik, Panislamizm): Devleti ve milleti İslam dinine göre yönetmeyi ve tüm Müslümanları halifenin etrafında toplamayı amaçlamıştır. I. Dünya Savaşında bazı Müslüman Arapların İngilizlerle birlikte olması gerçekleşmesini engellemiştir.	Türkçülük (Turancılık, Pantürkizm): Bütün Türkleri tek bayrak altında toplamayı amaçlamıştır. Bu akım özellikle Kurtuluş Savaşında milli birlik ve beraberliğin sağlanmasında etkili olmuştur.	Batıcılık (Garpçılık): Osmanlı Devletini kurtuluşunun tüm kurumları ve yaşam biçimiyle batılı bir devlet olmakla sağlanacağını savunmuştur. Bu akım Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan inkılaplarda kendini göstermiştir.
--	--	---	--

Mustafa Kemal'in Ailesi Çocukluk Hayatı	<ul style="list-style-type: none"> + Mustafa, 1881 yılında Ege Denizine kıyısı olan Selanik'te doğdu. Babası Ali Rıza Bey, annesi Zübeyde Hanım'dır. + Mustafa'nın ailesi Osmanlıda uygulanan iskân politikası kapsamında Rumeli'ye yerleştirilen Türkmenlerdendir. + Selanik şehrinin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel durumu, Mustafa'nın fikirlerinin şekillenmesinde etkili olmuştur. + Babası Ali Rıza Bey bir süre gönüllü subaylık yapmış, ardından gümrük muhafaza memuru olarak çalışmış, daha sonra da ticaretle uğraşmıştır. Annesi Zübeyde Hanım, ev hanımıdır. + Mustafa'nın Fatma, Ömer, Ahmet, Naciye ve Makbule adında beşkardeşi vardır. Ancak Makbule dışındaki kardeşleri küçük yaşta vefat etmişlerdir.
---	--

Mustafa Kemal'in Okul (Öğrenim, Eğitim) Hayatı						
1) Mahalle Mektebi (1887) Annesinin isteği ile başladığı ama bitirmediği geleneksel ilkokul.	2) Şemsi Efendi Mektebi (1887) Çağdaş, modern eğitim veren ilkokuldur. Babası vefat edince ara vermiştir. Sonra bitirdi.	3) Selanik Mülkiye Rüştiyesi (1892) Sivil memur yetiştiren ortaokuldur. Asker olmak istediği için devam etmedi.	4) Selanik Askeri Rüştiye (1894) Askeri ortaokuldur. Matematik öğretmeni Kemal ismini vermiştir. (Selanik – AsKERi- KEmal)	5) Manastır Askeri İdadi (1896) Askeri lisedir. Tarih, edebiyat, hitabete ilgilidir. Yerli ve Fransız yazar ve şairleri okumuştur.	6) İstanbul Harp Okulu (1899) Fransızcasını geliştirdi, Avrupa dergilerini okumaya başladı.	7) İstanbul Harp Akademisi (1902) Tamamladığı son askeri okuldur. Kurmay Yüzbaşı olarak 1905'te mezun oldu.

* Bilgi: Osmanlı'da farklı özelliklerde okullar vardı. Dini derslerin ağırlıkta olduğu mektep ve medreseler; yeni açılan Batı tarzı okullar, askeri okullar ve çeşitli meslek okulları, azınlık okulları ile yabancı okullar da faaliyetliydi. Bu okullar kendi amaçları doğrultusunda eğitim yapıyorlardı. Bu durum, Osmanlı Devleti'nde eğitim birliğinin olmadığına göstergesidir.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatı ve Kişiliğini Etkileyen Olay ve Kişiler					
Yetiştirdiği Selanik şehri.	Fransız İhtiali ve etkileri.	Osmanlı'nın sıkıntılı dönemi.	Öğretmenleri ve okuduğu okullar.	Bulunduğu şehirler.	Okuduğu yazarlar

Mustafa Kemal'i Etkileyen Yazarlar						
Yerli / Milli Yazarlar				Yabancı / Fransız Yazarlar		
Ziya Gökalp Türkçülük, milliyetçilik	Namık Kemal vatan ve millet sevgisi	Mehmet Emin Yurdakul Milliyetçilik, milli birlik beraberlik	Tevfik Fikret çağdaşlık, batıcılık	J. J.Rousseau milli egemenlik,	Montesquieu cumhuriyet yönetimi,	Voltaire akılcılık, bilim

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı			
1) ilk görev yeri Şam. 5. Ordu. 1905. Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur.	2) Meşrutiyet'e karşı çıkarılan 31 Mart İsyanı'nı bastıran Hareket Ordusunda görev aldı.	3) Fransa'da 1910'da düzenlenen Pikardi askeri tatbikatlara katıldı.	4) İtalya'nın 1911 'de Trablusgarp'a saldırması üzerine Trablusgarp'a gitti. İlk askeri başarısı.
5) 1.Balkan Savaşı sırasında Gelibolu Yarımadası'nda görev aldı. (1912) II. Balkan Savaşı'nda Edirne'nin geri alınmasında etkili oldu. (1913)	6) Sofya Askeri Ateşesi (elçi) olarak Bulgaristan'da görev yaptı.	7) I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale, Kafkas ve Suriye cephelerinde görev aldı. (ÇIKIS)	8) Kurtuluş Savaşı'nda (Milli Mücadele) Sakarya Savaşı ve Büyük Taarruz'da Türk ordusunun başında Başkomutan olarak bulundu.

XX. (20.) Yüzyılda Osmanlı Devleti	Trablusgarp Savaşı (1911)	Balkan Savaşları (1912-1913)
1908 'de II. Meşrutiyet, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin etkisiyle tekrar ilan edildi. 1909'da 31 Mart İsyanı ile ilgisi var diye II. Abdülhamit tahttan indirildi. Devletin ekonomik kötü gidişi ve siyasi parçalanmalar hızlandı. 1913'te İttihat Terakki, Bab-ı Âli baskını ile yönetimi ele geçirdi. 1914'te başlayan I. Dünya Savaşı Osmanlı'nın katıldığı son savaş oldu.	Sömürge arayışında olan İtalya kendisine yakın Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'a donanma ile saldırdı. Osmanlı gönüllü subaylar gönderebildi. M. Kemal'in katıldığı ve başarılı olduğu ilk savaştır. Derne ve Tobruk'ta yerli halkı örgütlemiştir. Balkan Savaşı başlayınca Osmanlı Uşi Antlaşması ile Trablusgarp'ı İtalyanlara bıraktı. Böylece Afrika kıtasında toprağı kalmadı.	1.Balkan Savaşı'nda Yunanistan, Karadağ, Bulgaristan ve Sırbistan Osmanlı'ya saldırdı. Osmanlı Edirne'yi bile kaybetti. Arnavutluk bağımsız oldu. Yenilgide ordu içindeki siyasi çekişme etkili oldu. 2. Balkan Savaşı Bulgaristan'a karşı Yunanistan, Karadağ, Sırbistan, Romanya saldırdı. Osmanlı Edirne ve Kırklareli'ni geri aldı.

Mustafa Kemal'in Kişilik Özelliklerinden Bazıları			
Vatan ve millet sevgisi: Vatandaş ve milletini çok seven bir liderdir	İdealist oluşu: Millî ve uygar bir toplum oluşturmak hedefleri arasında yer alır	Mantıklı ve gerçekçi: Akla ve bilime önem verirdi.	Sabırlı ve disiplinli: Bir konuda karar alırken ve uygularken uygun zamanı bekler
İleri görüşlü: Olayların gelişmesinden sonucunun ne olabileceğini önceden kestirebilirdi.	Açık sözlü: Gerçekleri millete açıkça ifade etmekten çekinmemiştir.	Çok yönlü: Hem komutan, hem devlet adamı, hem de inkılapçı yönleri olan bir liderdir.	Örgütleyici: Olaylar karşısında etrafındaki kişileri teşkilatlandırmıştır.

I. Dünya Savaşı'nın Nedenleri / Sebepleri	
Genel (Evrensel) Nedenler	Özel (İki Devlet ile ilgili) Nedenler
& Sömürgecilik (Emperyalizm) yarışı, ekonomik rekabet. & Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik fikri & Devletler arası gruplaşma / bloklaşma	+ İngiltere ile Almanya arasındaki sömürge yarışı + Almanya ile Fransa arasındaki Alsas Loren sorunu + Rusya ile Avusturya – Macaristan arasında Balkanlar sorunu

* Almanya ile İtalya milli birliğini geç tamamladıkları için sömürge yarışında geç kalmışlardı.

İttifak Devletleri	İtilaf Devletleri
Almanya – Avusturya Macaristan – İtalya	İngiltere – Fransa - Rusya
Savaş başlayınca İtalya taraf değiştirdi. Sonra Osmanlı Devleti, Bulgaristan bu gruba girdi.	Sonra İtalya, Sırbistan, Yunanistan, Romanya, Japonya, Amerika Birleşik Devletleri bu gruba girdi.

* Avusturya – Macaristan İmp. velihtinin Saraybosna'da bir Sırp tarafından öldürülmesi ile savaş başladı. (1914) Ruslar Balkanlar'da **Panslavizm (Slav birliği düşüncesi)** politikası nedeniyle Sırbistan'ın yanında Avust.-Mac. savaş açtı.

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na Girişi			
Almanya'nın Osmanlı'yı Kendi Yanına Çekme Nedenleri	Osmanlı'nın Almanya Yanında Savaşa Girme Nedenleri	Osmanlı'nın Savaşa Girişinin Sonuçları	İtilaf Devletleri'nin Osmanlı'yı Paylaşma Planları
& Osmanlı'nın jeopolitik, stratejik coğrafi önemi. & Padişahın halife oluşu. & Savaşın geniş alana yayılması ve kendi yükünün azalması. & Osmanlı'nın yer altı kaynaklarından faydalanma.	# Alman hayranı İttihatçıların yönetimdeki etkinliği. # Almanya'nın Osmanlı'dan toprak almamış olması. # Kapitülasyonları kaldırılma düşüncesi. # kaybedilen toprakların tekrar geri alınmak istenmesi.	* Savaş daha geniş alana yayıldı. * Savaş uzadı. * Rusya'da Bolşevik İhtilali çıktı. * Bulgaristan, İttifak grubuna katıldı. * Almanya rahatladı.	+ İngiltere: Irak ve Arabistan + Fransa: Suriye ve Güneydoğu Anadolu + Rusya: Boğazlar, Karadeniz kıyıları ve Doğu Anadolu + İtalya: batı Anadolu ve Antalya (İtalya buralar vaat edilince İtilaf grubuna geçmiştir.)

* Osmanlı, Almanya'da satın aldığı Goben (Yavuz) ve Breslav (Midilli) gemilerinin Rus limanlarını bombalamasıyla savaşa girdi.

Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı'ndaki Mücadele Ettiği Cephe		
Taarruz / Saldırı Cephe	Müdafaa / Savunma Cephe	Yardım Cephe
& Kafkas Cephesi: Ruslar ve Ermenilere karşı mücadele edildi. Sarıkamış Harekati başarısız oldu. Çarlık Rusyasında çıkan Bolşevik İhtilali sonucunda kaybettiğimiz yerleri geri aldık. Günümüzdeki asılsız Ermeni Soykırım iddiaları bu bölgedeki Ermenilerin 1915'te Suriye'ye tehcirleri (göç ettirme) ile ilgilidir. & Kanal Cephesi: Almanların isteği ile açıldı. İngilizler ve onları destekleyen bazı Araplar karşısında başarısız olduk. & Saldırı kazanmak için yapılacağı için bu cephe ka harfleri ile başlıyor.	* Çanakkale Cephesi: Önce deniz sonra kara savaşları olmuştur. Savaşın en önemli cephesidir. Osmanlı'nın İngiltere, Fransa karşısında başarılı olduğu ve kazandığı tel cephe. * Suriye Filistin Cephesi: ile * Hicaz Yemen Cephesi: İngilizler ve onları destekleyen Araplar karşısında başarısız olduk * Irak Cephesi: İngilizler ve onları destekleyen Araplar karşısında başarısız olduk. Kutül Amare'de Halil Paşa İngilizleri mağlup ederek esir almışsa da sonuç değişmemiştir.	+ Galiçya Cephesi + Makedonya Cephesi + Romanya Cephesi Sonu yardımın YA harfleri ile bitmektedir. Osmanlı müttefikleri olan Almanya, Avst. Mac. İmp. ve Bulgaristan'a yardım etmiştir.

I. Dünya Savaşı'nın Sonuçları	Wilson İlkeleri	Osmanlı'nın Savaştan Çekilişi
# ABD'nin savaşa girişi sonucu hızlandırdı. # İtilaf Devletleri kazandı. # Avs.-Mac., Osmanlı ve Rus Çarlığı yıkıldı. Yeni devletler kuruldu. # Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kurulmuştur. # Sömürgecilik "manda ve himaye" adı altında devam etmiştir.	ABD Başkanı Wilson'un, I. Dünya Savaşı devam ederken yayımladığı ilkelerdir. 1-Her millet kendi geleceğini kendisi belirleyecektir. 2-Yenen devletler, yenilenlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaklardır. (Bu madde sömürgeciliğin "manda ve himaye" ye dönüşmesine neden olmuştur.) 3-Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak ve silahlanmaya son verilecektir.	& Osmanlı Mondros Ateşkesi ile savaştan ayrıldı.(30 Ekim 1918) & Osmanlı 10 Ağustos 1920 de Sevr Antlaşması'nı imzaladı lakin Türk halkının başlattığı Milli Mücadele başarılı olunca uygulanamadı yerine Lozan Antlaşması yapıldı.

Mondros Ateşkesi / Mütarekesi (30 Ekim 1918)		
Ateşkes ile Osmanlı toprakları savunmasız bırakılmış, ulaşım ve haberleşme araçları itilaf devletlerinin eline geçti. Doğu Anadolu'da Ermeni devleti kurulması için 24. Madde kondu.	Ateşkesin 7. Maddesi ise ülkenin her yerini işgale açık hale getirmiştir. (Güvenliklerini tehdit eden herhangi bir stratejik yeri işgal edebileceklerdir.)	* Osmanlı Devleti fiilen sona ermiş, * Anadolu işgallere açık hale gelmiş, * Türk milleti işgallere karşı bölgesel direniş cemiyetleri kurmaya başlamıştır.

Paris Barış Konferansı (18 OCAK 1919) I. Dünya Savaşı sonunda yenilen devletlerin durumlarını belirlemek ve bu devletlerle yapılacak barış antlaşmalarının esaslarını tespit etmek için yapıldı. Osmanlı topraklarının paylaşılması şekline dönüşmüş, gizli antlaşmalarda İtalya'ya bırakılan İzmir ve çevresi İngiltere'nin istekleri doğrultusunda Yunanistan'a bırakılmıştır. Batı Anadolu'nun Yunanistan'a verilmesi İtilaf Devletleri arasında ilk görüş ayrılığına neden olmuştur.

İzmir'in İşgali: Yunanlılar Megalo İdea'yı (Yunanistan'ın, İstanbul'u alıp Bizans imparatorluğunu yeniden kurma ideolojisidir.) gerçekleştirmek için 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal ettiler.

Amiral Bristol Raporu: İzmir'de Rum nüfusun çoğunlukta olmadığını ve buradaki Hıristiyan halkın katledilmediğini, katliamlardan Yunanistan'ın sorumlu olduğunu ortaya koyan bu rapor ile İzmir'in işgalinin haksızlığını ortaya koyan ilk uluslararası belgedir.

Kuvayı Milliye (Milli Kuvvetler)		
Mondros Ateşkesinden sonra işgallere karşı Türk halkının kurduğu silahlı direniş örgütlerine Kuvayı Milliye denir.	Özellikleri: * Bölgesel (yerel, yöresel) amaçlı kuruldu. * Halkı bilinçlendirdiler. * Düşmanı yavaşlattı. * TBMM'ye ve düzenli orduya zaman kazandırdı.	Olumsuz Yönleri: & Disiplinli değillerdir. & Düşmanı durduramadılar. & Tek merkeze bağlı değillerdir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra, Osmanlı ordusunun terhis edilmesi, Anadolu'nun işgale uğraması ve Osmanlı Hükümetinin işgallere duysız kalması sonucu Anadolu'da otorite boşluğu oluşması cemiyetlerin kurulmasına neden olmuştur.

Yararlı / Milli Cemiyetler	Zararlı Cemiyetler	
1-Trakya-Paşaeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti 2- İzmir Müdafaai Hukuku Osmaniye Cemiyeti 3-Reddi İlhak Cemiyeti (İzmir) 4- Doğu Anadolu Müdafaai Hukuk Cemiyeti 5- Kilikyalılar Cemiyeti (Adana) 6- Trabzon Müdafaai Hukuk Cemiyeti: 7- Milli Kongre Cemiyeti (Tüm yurdu savundu)	Azinlıkların Kurdukları: 1. Mavri Mira Cemiyeti 2. Pontus Rum Cemiyeti 3. Etnik-i Eterya Cemiyeti 4. Hınçak ve Taşnak Cemiyetleri (Ermeni) 5. Makabi ve Alyans – İsrailit Cemiyeti (Yahudi)	Milli Varlığa Düşman Olanlar: 1. Hürriyet ve İtilaf Fırkası 2. Sulh ve Selamet-i Osmaniye Fırkası 3. Teali - İslam Cemiyeti 4. Kürt Teali Cemiyeti 5. Wilson Prensipleri Cemiyeti (ABD) 6. İngiliz Muhipleri Cemiyeti
Özellikleri: * Bölgesel / yerel cemiyetlerdir.(Milli Kongre hariç) * Miting ile milli direniş bilincini uyandırmışlardır. * Sivas Kongresi'nde Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti adıyla birleşmişlerdir.	Özellikleri: & Millî Mücadele hareketine karşı düşmanca tutum sergilemişlerdir. & Azınlık cemiyetleri bağımsız devlet kurmayı amaçlamışlardır. & İşgalci devletlerden yardım ve destek almışlardır. & Güvenliği bozarak Mondros'un uygulanması için ortam hazırlamışlardır.	

Mustafa Kemal'in Samsuna Çıkışı: Osmanlı Hükümeti, İtilaf Devletlerinin Mondros Ateşkes Antlaşmasınının 7. Maddesini bahane ederek Karadeniz Bölgesini işgal etmesini önlemek amacıyla Mustafa Kemal'i asayiş ve güvenliği sağlaması için 9. Ordu Müfettişi olarak görevlendirdi. Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkmasıyla milli mücadele fiilen başlamıştır. Mustafa Kemal, Samsun ve çevresindeki incelemelerden sonra İstanbul Hükümeti'ne bir rapor göndermiştir. Bu raporda; Rumların siyasi emellerinden vazgeçmeleri halinde, asayişin kendiliğinden düzeleceğini, Türklüğün yabancı mandasına tahammülü olmadığını, Yunanlıların İzmir'de hakları olmadığını ve işgalin haksız olduğunu, ifade etmiştir.

Mustafa Kemal, Milli Mücadele (Kurtuluş Savaşı) için * milli bilinci (halkı bilgilendirmek) uyandırmak, * birlik ve beraberliği sağlamak, * düşman karşısında düzenli ordu kurmak amacıyla çalışmalara başlamıştır.

Kurtuluş Savaşı'nın Hazırlık Dönemi Olayları

Gelişmenin Adı ve Açıklaması	Önemi / Faydaları / Sonucu
Havza Genelgesi (28 Mayıs 1919) Halktan; İşgallere karşı protesto mitingleri ve gösteriler yapılması, İstanbul Hükümeti'ne işgalleri kinayan protesto telgrafları çekilmesi, Komutanların hiçbir şekilde silahlarını teslim etmemesi ve yurdun her tarafında direniş cemiyetleri kurulması istenmiştir.	Türk halkını işgallere karşı uyarmak ve kitlesel (toplu) olarak harekete geçirmek, Milli bilincin uyandırılmasını ve canlandırılmasını sağlamaktır. Mondros Ateşkesine karşı çıkmıştır. İzmir'in işgaline tepki gösterilmiştir.
Amasya Genelgesi (20-22 Haziran 1919) 1- Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir. 2- İstanbul Hükümeti ve Padişah, üzerlerine düşen görev ve sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir. 3- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. 4- Milletin sesini dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak milli bir kurulun oluşturulması gerekmektedir. 5- Sivas ve Erzurum Kongreleri yapılacak. 6- Ordular kesinlikle dağıtılmayacak, askeri ve sivil yöneticiler, görevlerini terk ve teslim etmeyeceklerdir.	1.ve 2.madde Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesidir. 3. Madde Kurtuluş Savaşı'nın amacı ve yöntemi 4. Maddede Temsil Heyeti fikri ilk kez belirtildi. İlk defa Mondros Mütarekesi'ne, İtilaf Devletleri'ne ve İstanbul yönetimine açıkça karşı çıkmıştır. Gerektiğinde silahlı ve topyekûn (hep birlikte) bir mücadelenin yapılabileceğinin işaretleri verilmiştir. Mustafa Kemal, 7-8 Temmuz 1919 gecesi 9. Ordu Müfettişliğinden istifa etmiş, İstanbul'a dönmeyeceğini ve Anadolu'da mücadeleyi sürdüreceğini bildirmiştir.

<p>Erzurum Kongresi (23 Temmuz – 7 Ağustos 1919)</p> <p>1- Ulusal (milli) sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez. 2- Her türlü yabancı işgaline karşı, Osmanlı Devleti'nin dağılması halinde millet birleşerek kendini savunacaktır. (Ulusal/millî bağımsızlık) 3-İstanbul Hükümeti yurdun bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını sağlayamazsa geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümeti milli bir meclis seçecek, eğer meclis toplanmamışsa, hükümet kurma işini Temsil Heyeti yapacaktır. 4- Kuvayı Milliyeyi etkili, milli iradeyi hâkim kılmak esastır. 5- Manda ve himaye kabul edilemez. (Tam bağımsızlık)</p>	<p>Toplanma amacı bölgesel aldığı kararlar ulusaldır. Toplanma amacı; Doğu Anadolu'yu ve Doğu Karadeniz'i Ermeni ve Rum saldırılarına karşı savunmaktır. 1. Madde İlk defa milli sınırlardan bahsedilmiştir. 4. Madde: Ulusal / milli egemenlik - milli irade ile ilgilidir. 5. Madde: Tam bağımsızlık / Milli bağımsızlık amaçlıdır Kongre başkanı M. Kemal'dir. 9 kişilik Temsil Heyeti kurulmuş, başkanlığına Mustafa Kemal getirilmiştir. (İlk sivil görev) Amerikalı General Harbord Raporu ile Doğu Anadolu'da Ermenilerin çoğunlukta olmadığını bildirmiştir.</p>
<p>Sivas Kongresi (4 – 11 Eylül 1919)</p> <p>1- Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar, burada yeniden görüşülerek, ulusal kararlar olarak aynen kabul edilmiştir. 2- Bütün yararlı (milli) cemiyetler; Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti olarak birleştirilmiştir. 3- Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir. 4- 9 kişilik Temsil Heyeti, "Yurdun bütünü temsil eder" şeklinde düzenlenerek ulusal hale getirilmiş, üye sayısı 16'ya çıkarılmıştır.</p>	<p>Her yönüyle ulusal (milli) bir kongredir. Amacı; milli güçleri birleştirmek ve milli mücadeleyi yönetebilecek bir teşkilat kurmaktır. Halkı milli mücadele etrafında toplamak ve milli mücadelenin haklılığını duyurmak için, İrade-i Milliye adlı bir gazete çıkarılmaya başlandı. Mustafa Kemal, önce kongre başkanlığına, kongre sonunda da Temsil Kurulu Başkanlığı'na seçilmiştir. Damat Ferit Hükümeti'nin düşürülmesi, Temsil Kurulu'nun ilk siyasi başkanıdır.</p>
<p>Amasya (Protokolü) Görüşmeleri (20-22 Ekim 1919)</p> <p>1- İşgallere karşı hep birlikte karşı konulacak, 2- İstanbul Hükümeti, Temsil Heyetini, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni ve Sivas Kongresi kararlarını tanıyacak. 3- İstanbul Hükümeti, Temsil Kurulu'nun onayını olmadan İtilaf Devletleri ile görüşmeyecek. 4- Mebusan Meclisi (Osmanlı meclisi), İstanbul dışında uygun bir şehirde toplanacak. 5- Mebusan Meclisi'nin toplanması için seçimlere gidilecek,</p>	<p>Temsil Kurulu adına Mustafa Kemal ile İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı (Bakanı) Salih Paşa arasında gerçekleşmiştir. 2. Madde: İstanbul Hükümeti Temsil Kurulunun varlığını resmen kabul etmiştir. 4. Madde: İstanbul'un İtilaf Devletleri'nce fiilen işgal edilmesi nedeniyle sağlıklı karar alınamayacağı için Yürürlüğe giren tek karar, seçimlere gidilip Mebusan Meclisi'nin açılması oldu. İstanbul Hükümeti'nin bu kararları kabul etmemesinin nedeni; merkezi otoritesini korumak istemesidir.</p>

Mustafa Kemal seçimlerde Erzurum Milletvekili olarak seçilmiş ve İstanbul'da toplanacak olan Mebusan Meclisi'nin çalışmalarını yakından takip etmek amacıyla Temsil Kurulu ile birlikte Sivas'tan Ankara'ya gelmiştir. (27 Aralık 1919) Ankara bu tarihten itibaren milli mücadelenin yönetim (idare) merkezi olmuştur. * İşgal edilmemiş ve savunmaya elverişli olması, * Anadolu'nun her yanı ile ulaşım ve haberleşme ağının iyi olması, * Batı Cephesi'ne yakın olması Ankara'nın merkez olmasında etkili olmuştur.

Misak-ı Milli Kararları (Son Osmanlı Mebusan Meclisin'de alınan kararlardır) 28 Ocak 1920		
<p>Sınırlar: Mondros imzalandığı sırada Türk askerinin koruduğu, Müslüman Türk nüfusun çoğunluğu oluşturduğu vatan toprakları bir bütündür parçalanamaz.</p>	<p>Boğazlar: İstanbul ve Marmara'nın güvenliği sağlandığı takdirde, Boğazlar uluslararası ticarete açılabilir.</p>	<p>Kapitülasyonlar: Siyasi, ekonomik ve mali gelişmemizi engelleyen ve hukuk alanında hâkimiyetimizi sınırlayan imtiyazlar kabul edilemez.</p>
<p>Batı Trakya, Kars, Ardahan ve Batum'un geleceği için halk oylaması (referandum) yapılmalıdır.</p>	<p>Azınlık Hakları: Azınlıklara, komşu ülkelerdeki Müslümanlara tanınan haklar kadar hak tanınacaktır.</p>	<p>*** İtilaf Devletleri, 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal ederek, Mebusan Meclisi'ni dağıttılar.TBMM'nin açılışı hızlandı.</p>

BMM / TBMM'nin Açılışı (23 Nisan 1920)		
<p>İstanbul'dan gelen milletvekilleri TBMM'ye katılacak olması, milli iradeye önem verildiğini gösterir.</p>	<p>Temsil Heyeti'nin çalışmaları, TBMM'nin açılması ile sona ermiştir.</p>	<p>Mustafa Kemal Ankara Milletvekili olarak katıldı ve 24 Nisan 1920'de Meclis Başkanlığı'na seçildi. Verdiği önerge ile;</p>
<p>1- Ulusal iradeyi, vatanın geleceğine hâkim kılmak esastır. (milli egemenlik)</p>	<p>2- Yasama (kanun yapma) ve Yürütme (hükümet) yetkileri TBMM'ye aittir (Güçler birliği ilkesi).</p>	<p>3- Hükümet işleri, Meclis içerisinde seçilecek bir heyet tarafından yürütülecektir. Meclis Başkanı bu heyetin de başkanıdır. (Meclis Hükümeti Sistemi)</p>
<p>Özellikleri: Milli egemenlik ilkesi ilk kez gerçekleşmiştir. Yeni bir devletin kurulmasını sağladığından Kurucu Meclis sıfatını almıştır. Ulusal iradeyi vatanın geleceğine egemen kılmak istemesi, Misakı Milli'yi ve İstiklal Marşı'nı kabul etmesi ulusal bir meclis olduğunu gösterir. Üyeleri seçimle belirlendiği için ve toplumun her kesiminden temsilcilere yer verdiği için demokratik bir meclistir. Güçler birliği ilkesini benimsediği için olağanüstü yetkilere sahip bir meclistir. Partileşme yoktur, gruplaşma vardır; Müdafaa-i Hukuk Grubu gibi. Meclis Hükümeti Sistemi'ni benimsemiştir; Meclis Başkanı Hükümetin de başkanıdır.</p>		

TBMM'ye Karşı Çıkan Ayaklanmalar			
Nedenleri / Sebepleri	Tedbirler / Önlemler	Sonuçları	
<ul style="list-style-type: none"> * İstanbul Hükümetinin Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarını idama mahkûm ettirmesi * Milli bilinci yok ederek TBMM'yi halktan uzaklaştırmak istemeleri * Şeyhülislamın, milli mücadelenin lider kadrosu aleyhinde fetva yayımlaması, * Azınlıkların (Rum, Ermeni) yeni devletler kurma çalışmaları * İngilizlerin Boğazları daha uzun süre elde tutma planı * Bazı Kuvayı Milliye birliklerinin disiplinsiz hareketleri etkili olmuştur 	<ul style="list-style-type: none"> & Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarıldı. & İstiklal Mahkemeleri kuruldu. & İstanbul Hükümeti'nin fetvasına karşılık olarak Ankara Müftüsü Rifat Börekçi imzasıyla karşı fetva hazırlandı. & Ankara'da kurulan Anadolu Ajansı ve Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi ile aleyhte propagandalara karşılık verildi. & Kuvayı Milliye birlikleri yerine Düzenli Ordu kurulmuştur. 	<ul style="list-style-type: none"> + TBMM, elindeki insan ve malzeme gücünü ayaklanmaları bastırmak için kullanmak zorunda kaldı. + Düzenli ordunun kurulması ve Kurtuluş Savaşı'nın başarıya ulaşması gecikti. + İtilaf Devletleri ve Yunanlılar, TBMM'nin ayaklanmalarla uğraşmasından yararlanarak işgallerini genişlettiler. + Ayaklanmaları bastırmasındaki başarılarından dolayı, TBMM'nin halk üzerindeki gücü arttı.(olumlu) 	
Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar			
İstanbul Hükümetince Çıkarılanlar	İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletlerince Çıkarılanlar	Azınlıkların Çıkardıkları	Kuvayı Milliye Yanlısı Olup Sonradan İsyan Edenler
<p>1- Ahmet Anzavur: Balıkesir ve çevresindeki Kuvayı Milliye birliklerini dağıtmak amacıyla çıkarılmıştır.</p> <p>2- Kuvayı İnzibatiye (Halifelik Ordusu) Ayaklanması: Damat Ferit tarafından milli güçleri dağıtmak amacıyla İzmir ve çevresinde çıkartılan isyandır. Düzenli ordu ve Kuvayı Milliye bastırdı.</p>	<p>Halkın dini duygularını istismar ederek Milli Mücadele'yi engellemek için çıkarılmışlardır. Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı (Boğazlar için), Bozkır, Delibaş Mehmet (Konya en geniş kapsamlı dini ayaklanma), Koçgiri (Sivas ve Erzincan), Çapanoğulları (Yozgat), Çopur Musa (Afyon) Milli Aşireti (Urfa), Cemil Çeto (Batman)</p> <p>Kuvayı Milliye birlikleri bastırdı.</p>	<p>Doğu ve Güney Anadolu'da Ermeniler, Doğu Karadeniz (Pontus) ve Batı Anadolu'da Rumlar tarafından bağımsız bir devlet kurmak amacıyla çıkarılan ayaklanmalardır. TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların içerisinde en uzun süreli olanlarıdır.</p> <p>Düzenli ordu birlikleri bastırdı.</p>	<p>Düzenli ordunun kuruluş aşamasında belirli bir disiplin ve otorite altına girmek istemeyen bazı Kuva-i Milliye Şefleri tarafından çıkartılmıştır. # Çerkez Ethem (Kütahya), # Demirci Mehmet Efe (Aydın) ayaklanmalarıdır.</p> <p>Düzenli ordu birlikleri bastırdı.</p>

İtilaf Devletleri, I. Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle barış antlaşmaları yapmışlar ancak **Osmanlı topraklarının paylaşımıyla ilgili anlaşmazlık** yaşadıkları için Osmanlı Devleti ile yapacakları antlaşmayı sonraya bırakmışlardı. İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti ile yapacakları barış antlaşmasının şartlarını belirlemek için **İtalya'da San Remo Konferansını** düzenlediler. Bu konferansa katılan Tefrik Paşa önerilen şartları kabul etmeyince, Yunanlılar, Osmanlı Devleti'ni antlaşmayı imzalamaya zorlamak için Bursa'ya kadar olan yerleri işgal ettiler. Osmanlı **Sevr Antlaşması'nı** imzaladı.

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)			
Sınırlar	Siyasi Maddeler (Egemenlik)	Askeri (Ordu) Maddeleri	Ekonomik Maddeler
<ul style="list-style-type: none"> # Güneydoğu Anadolu, Çukurova, Lübnan ve Suriye Fransa'ya, # Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege Adaları Yunanistan'a, # Arabistan ve Irak İngiltere'ye, # Güneybatı Anadolu (Antalya, Konya, Muğla), İtalya'ya verilecektir. 	<ul style="list-style-type: none"> * İstanbul, Osmanlı'nın başkenti olarak kalacak, ancak Osmanlı şartlarına uymazsa elinden alınacak. * Boğazlar, uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, tüm devletlere açık olacak. * Azınlıklara geniş haklar verilecek. * Doğu Anadolu'da iki yeni devlet (Ermenistan ve Kürdistan) kurulacak. 	<ul style="list-style-type: none"> & Askerlik zorunlu olmayacak. & Osmanlı ordusu 50.700 kişiye indirilecek ve ordu ağır silahlardan arındırılacak. & Deniz gücü sınırlı olacak ve küçük bir donanma oluşacak. Yorum: Osmanlı Devleti savunmasız bırakılmak istenmiştir. 	<ul style="list-style-type: none"> + Kapitülasyonlar yeniden yürürlüğe girecek ve bu kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanacak. + Osmanlı Devleti savaş tazminatı ödeyecek. Yorum: İtilaf Devletleri, Osmanlı ekonomisini kontrol altına almayı hedeflemiştir.
<p>Sevr Antlaşması; Osmanlı Devleti'nin imzaladığı en son antlaşmadır. Ölü doğmuş ve uygulanamamış bir antlaşmadır. Osmanlı Anayasası'na (Kanunu Esasi) göre bir antlaşma, Mebusan Meclisi'nde onaylanırsa yürürlüğe girerdi. Mebusan Meclisi dağıtıldığı için Sevr Antlaşması Meclis'te onaylanamamıştır. Bu nedenle antlaşmanın hukuki bir geçerliliği yoktur.</p>		<p>Yorum: ♣ Osmanlı yönetiminin teslimiyetçi bir tutum sergilemesi, TBMM'nin haklılığını ortaya çıkarmış ve ulusal bilinci kamçılamıştır. ♣ Bu antlaşma Türk milletinin bağımsız yaşama hakkını elinden aldığı için, Kurtuluş Savaşı tek çözüm haline gelmiştir. ♣ TBMM, antlaşmayı kabul etmemiş ve imzalayanları vatan haini ilan etmiştir.</p>	

Kurtuluş Savaşı (Milli Mücadele): Mondros Ateşkesinden sonra yurdumuzu işgale başlayan itilaf devletlerine karşı Mustafa Kemal önderliğinde halkımızın milli birlik ve beraberlik içinde kazandığı savaştır. Sevr Antlaşması bu zafer karşısında ortadan kalktı.

Milli egemenlik = ulusal egemenlik = milli irade = ulusal irade =>	Halkın egemen, karar verici (seçim yoluyla) olmasıdır.
Tam bağımsızlık = tam istiklal = milli bağımsızlık = özgürlük =>	Başka devletin himayesinde (manda, güdüm, koruma) olmamak,